

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VIIA-2652/2025

Zagreb, 23. svibnja 2025.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Četvrtom vijeću za rješavanje izbornih sporova, u sastavu sudac Andrej Abramović, zamjenik predsjednika Vijeća, te suci Sanja Bezbradica Jelavić i Frane Staničić, članovi Vijeća, odlučujući u izbornom sporu o žalbi Nene Kuvačića, kandidata grupe birača u postupku za izbor načelnika općine Okrug, na sjednici održanoj 23. svibnja 2025. jednoglasno je donio

ODLUKU

Odbija se kao neosnovana žalba Nene Kuvačića, kandidata grupe birača u postupku za izbor načelnika općine Okrug, podnesena protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Splitsko-dalmatinske županije KLASA: 012-05/25-0001-0001, URBROJ: 2181/1-14-25-0038 od 21. svibnja 2025.

Obrazloženje

1. Neno Kuvačić, kandidat grupe birača u postupku za izbor načelnika Općine Okrug (u daljnjem tekstu: žalitelj), podnio je 22. svibnja 2025. žalbu protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva (u daljnjem tekstu: ŽIP) Splitsko-dalmatinske županije KLASA: 012-05/25-0001-0001, URBROJ: 2181/1-14-25-0038 od 21. svibnja 2025. (u daljnjem tekstu: osporeno rješenje).

1.1. Osporenim rješenjem prigovor žalitelja odbijen je kao neosnovan i potvrđena je Odluka Općinskog izbornog povjerenstva općine Okrug o utvrđivanju rezultata izbora Općinskog načelnika općine Okrug provedenih 18. svibnja 2015. (u daljnjem tekstu: Odluka), kojom su utvrđeni i objavljeni rezultati izbora za načelnika općine Okrug.

Odlukom je utvrđeno da je od ukupno 3922 birača upisanih u popis birača glasovalo 1435 birača odnosno 36,59 % od čega je prema glasačkim listićima glasovalo 1434 birača odnosno 36,56 %. Važećih glasačkih listića bilo je 1363 odnosno 95,05 %, a nevažećih je bilo 71 listića, odnosno 4,95 %. Utvrđeno je da je kandidat grupe birača Ivica Radić dobio 735 glasova, a žalitelj kao kandidat grupe birača Neno Kuvačić (podnositelj prigovora) 628 glasova.

U skladu s člankom 94. Zakona o lokalnim izborima ("Narodne novine" broj 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21.; u daljnjem tekstu: ZoLI), Općinsko izborno povjerenstvo općine Okrug (u daljnjem tekstu: OIP) utvrdilo je da je za Općinskog načelnika općine Okrug izabran Ivica Radić.

2. Žalitelj je u prigovoru ŽIP-u naveo:

"- kako je njegov protukandidat kršio odredbe Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum (NN 29/19 i 98/19), jer je koristio prostore u vlasništvu općine, besplatno,

- kako je kršena zaštita osobnih podataka, jer je omogućen protukandidatu uvid u popis birača,

- kako promatrači protivničkog kandidata agitiraju na dan izbora među biračima,

- kako promatrači nisu pušteni na biračko mjesto dok birači glasuju,

- kako neki promatrači odbijaju staviti identifikacijsku oznaku,

- kako je njegov protukandidat protežiran putem medija.

2.1. Obrazlažući osporeno rješenje, a imajući u vidu očitovanje Općinskog izbornog povjerenstva Općine Okrug, ŽIP Splitsko-dalmatinske županije utvrdio je sljedeće:

"Odredbama članaka 57. do 65. Zakona propisana su prava i obveze biračkog odbora, te tako birački odbor utvrđuje rezultate na svom biračkom mjestu, o čemu sastavlja i zapisnik o radu, i to upravo po odredbi čl. 64. Zakona, time da zapisnik o radu i ostali izborni materijal birački odbor dostavlja nadležnom povjerenstvu najkasnije u roku od 12 sati od zatvaranja biračkog mjesta, a sve po odredbi čl. 65. Zakona.

S obzirom da su se dana 18. svibnja 2025. godine istovremeno održavali izbori za predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave (općine Okrug) i jedinice područne (regionalne) samouprave (Splitsko-dalmatinske županije), kao i izbor za načelnika, odnosno izbor za župana i njegove zamjenike, to su birački odbori u Općini Okrug bili sastavljeni sukladno odredbi čl. 42. st. 4. Zakona.

Tako su u svim biračkim odborima bili zastupljeni predstavnici raznih političkih stranaka i to sukladno strukturi područne (regionalne) samouprave i strukturi lokalne samouprave.

U Općini Okrug ukupno je određeno 5 biračkih mjesta. Trećeg člana biračkog odbora na biračkim mjestima 1, 2, 4 i 5 Odredila je Hrvatska demokratska zajednica (HDZ), četvrtog člana na biračkom mjestu 5 odredila je Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP), šestog člana na biračkom mjestu 1 i 2 odredila je Hrvatska stranka prava (HSP), sedmog člana na biračkom mjestu 2 i 4 odredila je Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP), te osmog člana na biračkom mjestu 2, 3 i 4 stranka Centar, dok je preostale članove (ukupno 8 članova), kao i predsjednike i zamjenike predsjednika biračkog odbora imenovalo nadležno Izorno povjerenstvo općine Okrug.

Ujedno je omogućeno sukladno Zakonu promatranje izbornog procesa, te je tako ovo Povjerenstvo kandidatu za načelnika općine Okrug Neni Kuvačiću (podnositelju prigovora) dopustilo promatranje, kao što je to dopustilo i njegovom protukandidatu Ivicu Radiću.

Iz očitovanja Općinskog izbornog povjerenstva općine Okrug proizlazi kako su četiri biračka mjesta određena u školi, a u istoj zgradi se upravo nalazilo smješteno i Općinsko izorno povjerenstvo, te prema navodima Općinskog izbornog povjerenstva ne proizlazi da bi isti mogli uočiti bilo kakva nezakonita postupanja bilo na biračkim mjestima, bilo oko biračkih mjesta u školi, a koja bi mogla bitno utjecati na rezultate izbora

Kako je to navedeno uvodno u ovom rješenju, razlika između podnositelja prigovora kandidata Nene Kuvačića, te kandidata Ivice Radića jest ukupno 107 glasova, što inače predstavlja 7,45% od ukupno izašlih birača na izbore.

Povrede izborne šutnje, kao i povrede zakonskih odredaba o financiranju izborne promidžbe u svakom slučaju mogu predstavljati povredu za administrativnu sankciju ili za prekršaj, ali je podnositelj prigovora bio u obvezi dokazati da su ove povrede utjecale, odnosno mogle utjecati na rezultat izbora.

Niti ostale povrede koje se navode u prigovoru po mišljenju ovog povjerenstva nisu dokazano utjecale, odnosno mogle utjecati na rezultate izbora, vodeći primjerice računa ne samo o razlici između dva kandidata za načelnika općine Okrug, već i činjenici da je nevažećih listića bilo 71, odnosno 4,95%, pa tako da su se svi nevažeći listići prebrojili podnositelju prigovora, isto nije moglo utjecati na rezultate izbora."

Nadalje u obrazloženju osporenog rješenja ŽIP-a u odnosu na daljnje prigovore žalitelja navedeno je:

"Kako je to navedeno uvodno u ovom rješenju, razlika između podnositelja prigovora kandidata Nene Kuvačića, te kandidata Ivica Radića jest ukupno 107 glasova, što inače predstavlja 7,45% od ukupno izašlih birača na izbore.

Povrede izborne šutnje, kao i povrede zakonskih odredaba o financiranju izborne promidžbe u svakom slučaju mogu predstavljati povredu za administrativnu sankciju ili za prekršaj, ali je podnositelj prigovora bio u obvezi dokazati da su ove povrede utjecale, odnosno mogle utjecati na rezultat izbora.

Niti ostale povrede koje se navode u prigovoru po mišljenju ovog povjerenstva nisu dokazano utjecale, odnosno mogle utjecati na rezultate izbora, vodeći primjerice računa ne samo o razlici između dva kandidata za načelnika općine Okrug, već i činjenici da je nevažećih listića bilo 71, odnosno 4,95%, pa tako da su se svi nevažeći listići prebrojili podnositelju prigovora, isto nije moglo utjecati na rezultate izbora.

Uvidom u izborni materijal, koji je zatražen od Općinskog izbornog povjerenstva općine Okrug, ovo izorno povjerenstvo utvrdilo je kako su zapisnici o radu biračkih odbora za izbor načelnika potpisani od strane svih članova biračkog odbora bez primjedaba, dok su primjedbe imali promatrači.

Tako, promatrač podnositelja prigovora Ana Bobaš, na biračkom mjestu broj 5, navodi kako joj birački odbor nije dozvolio akreditaciju do 7.10 h, a u 7.10 su iz prostorije izašla četiri birača. U 8.35 h je došao muškarac i kazao da će glasovati za 'Bogija', pa se vratio i rekao da je poslan glasovati za listu što mu je birački odbor odobrio, kao i da su tri birača glasovala u pratnji drugih osoba koja su im sugerirali koga da zaokruže pod izgovorom da su glasači slabovidni.

Tako promatrači podnositelja prigovora Ivana Blić i Dragica Skopljak na biračkim mjestima broj 3 i 4 ističu kako promatrač protukandidata, Ivica Radića, nema naljepnicu promatrača, te kako dočekuje birače. Inače, promatrač protukandidata Ivica Radića, i to upravo Marin Radić, je uložio primjedbu na promatrača podnositelja prigovora Danijela Jurića zbog direktnog utjecaja na glasače.

Niti iz primjedaba promatrača, a ovo s obzirom vodeći i računa kako su svi članovi biračkih odbora potpisali zapisnike o radu biračkih odbora, ne proizlazi da bi postojale takve nepravilnosti koje su utjecale ili mogle utjecati na rezultate izbora."

3. Žalitelj u žalbi ponavlja da je protukandidat Ivica Radić kršio odredbe Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu ("Narodne novine" broj 29/19. i 98/19.) jer je koristio prostore u vlasništvu općine Okrug za postavljanje svojih plakata te je na taj način dovodio birače u zabludu, a sebe u povlašten položaj i stvorio potpuno nejednake uvjete za ostale kandidate jer je žalitelju uskraćena upotreba općinskog grba jer nije predao zahtjev dok je na plakatu protukandidata taj isti grb. Također, navodi da je protukandidat imao uvid u imena birača i popis birača tjedan dana prije izbora, a što nisu imali niti članovi OIP-a.

Žalitelj prigovara i na postupanje promatrača na biračkom mjestu općine Okrug koji nema istaknutu oznaku da je promatrač Krešimir Martinović i da sjedi van ulaza u biračka mjesta na početku hodnika i savjetuje birače za koga će glasati te nadalje navodi:

"Nekoliko metara dalje stoje 3 člana OIPa i na moj upit kažu da 'nadziru' i 'upozoravaju' osobu koja to čini više od 2 sata. Nakon toga, zovem ŽIP i šaljem mail, nakon čije reakcije, dolazi do primjena, pozivanja policije, upozoravanja promatrača, ali se sve opet ponavlja i promatrač Ivica Radića se ponovo vraća na biračko mjesto.

Nakon toga stiže 'očitovalje' OIPa o navedenim događajima koje se pretvara u pokušaj prikazivanja situacije kao sukoba između mene osobno i osobe koja sustavno pretvara izborni proces u cirkus (...)"

Ističe da u obrazloženju osporenog rješenja ŽIP-a nije navedeno zašto je predsjednik biračkog odbora odbio na zahtjev promatrača Alemke Tramontane uručiti prijepis zapisnika uz objašnjenje da je isti slikala.

Zaključno navodi:

"Smatram da je Rješenje ŽIPa na koje ulažem ovu žalbu nedovoljno elaborirano te da ne uzima u obzir najvažnije a to je politička šteta počinjenja u danima predizborne kampanje koja je vrlo jasno mjerljiva profiliranjem političkog uticaja na birače apstinente kojih je bilo jako puno u odnosu na izlaznost i svakako bi transparentna i jednaka izborna kampanja činila razliku u broju glasova."

Predlaže usvajanje žalbe i provođenje izbora za načelnike općine Okrug u prisustvu nepristranih osoba i osigurati biračka mjesta na način da je policija prisutna tijekom cijelog dana.

Žalba nije osnovana.

4. Članak 130. ZoLI-ja glasi:

"Podnošenje prigovora i nadležnost za odlučivanje
(...)"

Članak 130.

(1) Ako nadležno izborno povjerenstvo, rješavajući o prigovoru utvrdi da je bilo nepravilnosti koje su bitno utjecale ili su mogle utjecati na rezultate izbora, poništiti će radnje i odrediti da se u određenom roku, koji mora omogućiti da se izbori održe na dan kada su raspisani, te radnje ponove.

(2) Ako ne postoji mogućnost ponavljanja poništenih radnji ili ako se nepravilnosti odnose na postupak glasovanja, a bitno su utjecale, odnosno mogle utjecati na rezultat izbora, nadležno izborno povjerenstvo poništiti će izbor i odrediti rok u kojem će se izbor ponoviti."

4.1. Članak 42. stavci 1. i 2. ZoLI-ja glase:

"Sastav biračkog odbora
Članak 42.

(1) Birački odbor čine predsjednik, potpredsjednik i osam članova.

(2) Četiri člana biračkog odbora određuje većinska politička stranka, odnosno političke stranke, a četiri člana oporbena politička stranka, odnosno političke stranke, sukladno stranačkom sastavu predstavničkog tijela pojedine jedinice.

(...)"

4.2. Članak 118. stavak 2. ZoLI-ja glasi:

"Glava I.
PROMATRANJE IZBORA
Vrste promatrača
Članak 118.

(...)

(2) Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a naročito glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal."

4.3. Članak 122. ZoLI-ja, u mjerodavnom dijelu, glasi:

"Promatranje rada biračkog odbora
Članak 122.

(1) Promatrač koji promatra rad biračkog odbora ima pravo biti nazočan radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegova otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja te ispunjavanja zapisnika o radu biračkog odbora.

(2) Promatraču je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora u zapisnik o radu biračkog odbora ili ih u pisanom obliku priložiti tom zapisniku.

(3) Birački odbor dužan je primiti pisanu primjebu promatrača i priložiti je zapisniku o radu biračkog odbora i o tome izdati potvrdu.

(4) Promatrač smije dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta, ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora.

(5) Promatrač ne smije odgovarati na upite birača, a u slučaju da mu se birač obrati, dužan je uputiti ga predsjedniku ili članu biračkog odbora."

5. U konkretnom slučaju nadležni ŽIP odbio je prigovore žalitelja kao neosnovane jer iz obrazloženja osporenog rješenja proizlazi da povrede koje je žalitelj naveo u prigovoru nisu utjecale odnosno nisu mogle utjecati na rezultate izbora imajući u vidu da je razlika između žalitelja i kandidata Ivica Radića ukupno 107 glasova, što predstavlja 7,45 % ukupno izašlih birača na izbore. Imajući u vidu ne samo razliku između dva kandidata za načelnika općine Okrug nego i činjenicu da je nevažećih listića bilo 71 odnosno 4,95 %, te da su se svi nevažeći listići pribrojili žalitelju, navedeno nije moglo utjecati na rezultate izbora.

Prema ocjeni Ustavnog suda, navedeno stajalište u skladu je sa stajalištem Ustavnog suda u odluci broj: U-VIIA-3179/2013 od 3. lipnja 2013. (www.usud.hr), prema kojem bilo koja nepravilnost u izbornom procesu mora biti takva da je utjecala ili mogla utjecati na rezultate izbora u smislu članka 130. stavka 1. ZoLI-ja.

5.1. U odnosu na prigovor da je protukandidat Ivica Radić koristio prostore u vlasništvu općine Okrug za postavljanje svojih plakata suprotno odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te je na taj način dovodio birače u zabludu, a sebe u povlaštenu položaj, u obrazloženju osporenog rješenja ŽIP-a navedeno je da može predstavljati povredu za administrativnu sankciju ili prekršaj, pri čemu žalitelj nije dokazao da su ove povrede utjecale ili mogle utjecati na rezultat izbora.

Ustavni sud podsjeća da je više puta u svojim odlukama donesenim u postupcima radi zaštite izbornog prava istaknuo kako sve tvrdnje o navodnim nepravilnostima ili nezakonitostima u izbornom postupku moraju biti potkrijepljene odgovarajućim dokazima (vidi odluku broj: U-VIIA-3065/13 od 28. svibnja 2013. /www.usud.hr/), što u konkretnom slučaju žalitelj nije učinio.

6. Nakon razmatranja žalbenih navoda, osporenog rješenja, kao i ostale mjerodavne dokumentacije, Ustavni sud ustavnopravno prihvatljivim i zakonitim ocjenjuje razloge kojima je ŽIP u osporenom rješenju otklonio navode prigovora žalitelja kao neosnovane, te utvrđuje da takvim navodima koje ponavlja i u žalbi, žalitelj nije doveo u pitanje pravilnost i zakonitost izbornog postupka za načelnika Općine Okrug.

6.1. Kao jednu od nepravilnosti u postupku izbora za načelnika Općine Okrug žalitelj vidi u činjenici da ovlašteni promatrač Krešimir Martinović na biračkom mjestu općine Okrug koji nema istaknutu oznaku da je promatrač i da sjedi van ulaza u biračka mjesta na početku hodnika i savjetuje birače za koga će glasati, Ustavni sud navodi da iz osporenog rješenja ŽIP-a proizlazi da su zapisnici o radu biračkih odbora za izbor načelnika potpisani od strane svih članova biračkog odbora bez primjedaba, dok su primjedbe imali promatrači i to Ana Bobaš na biračkom mjestu broj 5, i Ivana Bilić i Dragica Skopljak na biračkim mjestima broj: 3 i 4, svi kao promatrači žalitelja.

Ustavni sud prethodno utvrđuje da su birački odbori za izbor načelnika općine Okrug bili propisno sastavljeni u skladu s člankom 42. stavkom 4. ZoLI-ja.

Ustavni sud opetovano upućuje na svoje ranije stajalište o vjerodostojnosti zapisnika kao službenog dokumenta, izraženo u odluci broj: U-VIIA-2980/2013 od 24. svibnja 2013. (www.usud.hr/).

Ustavni sud utvrđuje da imajući u vidu primjedbe promatrača te činjenicu da su svi članovi biračkog odbora potpisali zapisnike o radu biračkog odbora bez primjedaba i da žalitelj u žalbi nije iznio dostatno obrazložene i uvjerljive (nove) argumente koji bi u pitanje doveli istinitost zapisnika o radu biračkih odbora, Ustavni sud smatra kako osporenim rješenjem ŽIP-a nije povrijeđeno izborno pravo žalitelja.

7. Slijedom svega navedenog, Ustavni sud utvrđuje da je osporeno rješenje doneseno u skladu s mjerodavnim člancima ZoLI-ja i da njime nije povrijeđeno izborno pravo žalitelja, zbog čega se njegova žalba smatra neosnovanom.

8. Stoga, na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i članka 87. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), odlučeno je kao u izreci.

ZAMJENIK PREDSJEDNIK VIJEĆA
Andrej Abramović, v. r.